

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Quibus modis probari potest dari Deum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

QUÆSTIO II.

Quibus modis probari potest dari Deum?

I.

Variant Auctores apud Smising, an Deus ratione naturali evidenter demonstrari possit, an solum rationibus non convincentibus suaderi? Et quidem à priori per causam incantatus demonstrari non potest, nec tamen hinc omnino indemonstrabilis, qui prior quaerentibus se ostendendo occurrit, dici debet, quare

II.

Potest probari dari Deum

DICO: Dari Deum evidentibus naturalibus rationibus demonstrari potest. Hæc credo in re quod vix sine temeritate negari potest.

Probatur ergo primò ex Apostolo Rom. v. 19. Quod notum est Dei (id est cognoscibile & apprensibile in Creaturis) manifestum est in illis, (id est ex lumine naturali, quod ipsis inest ex natura) Deus enim illis manifestavit: Invisibilia enim ipsius (speciales ac infinitæ perfectiones ipsius, quæ propterea immediate nec in se nec in effectibus videri possunt) à Creatura mundi (ab homine) per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur sempiterna quoque (id est nominatim) ejus virtus & divinitas, ita, ut sint inexcusabiles, scilicet non agnoscendo Deum. Adde Sapientia 13. I. versu & singulatim 5. Amagitudine enim speciei & Creatura cognoscibiliter poterit Creator horum cognosci.

III.

Probat ex Patribus.

Probatur secundò ex Sanctis nostris Doctoribus Augustino tract. 2. in Joannem ubi ait: Quidam Philosophi hujus mundi extiterunt & inquisierunt Creatorem per Creaturam, quia potest inveniri per Creaturam evidenter, dicente Apostolo: Invisibilia enim ejus à constitutione mundi per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque virtus ejus & divinitas, ut sint inexcusabiles. Et lib. de spiritu & lit. cap. 12. Per visibilia namque Creatura pervenisse Philosophos dixit Apostolus ad intelligentiam invisibilium Creatoris. Quoniam revera, sicut magna ingenia quaerere persisterunt, sic invenire poterunt. Et lib. 2. lib. arbit. cap. 17. Omnis res mutabilis (inquit) etiam formaliter fit, necesse est. Sicut autem mutabile dicimus quod mutari potest, ita formabile quod formari potest appellaverim. Nulla autem res formare se ipsam potest: quia nulla res potest dare sibi, quod non habet: Et utique, ut habeat formam, formatur aliquid. Quapropter qualibet res, si quam habet formam, non potest à se accipere, quod non habet. Nulla ergo res, ut diximus, formare se potest. Bernardo Serm. 31. in Cant. ubi hæc habet: Interim verò tanta hæc formarum varietas, atque numeritas specierum in rebus conditis, quid nisi quidam sunt radii Dei atque, monstrantes quidem, quia vere sit à quo sunt, non tamen quid sit profusum dissimulantes? Itaque, de ipso vides, sed non ipsum. Cum autem de eo, quem non vides, cætera vides, scilicet indubitanter existere, quem oportet inquirere, ut inquirentem non fraudet gratia, negligentem ignorantia non excuset. Verum hoc genus videndi commune. In promptu enim est, juxta Apostolum, omni utente ratione, invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta conspicere. Et Serm. 11. de diversis ait: Et est veluti communis quidam liber & catena alligatus (ut assolent) sensibilis mundus iste, ut in eo sapientiam Dei legat, quicumque

voluerit. Queramus igitur saltem per ea, quæ facta sunt, intellectum invisibilem Dei, quæ si in creatura Creaturis intellecta conspiciuntur anima, necesse est, ut longè amplius, conspiciatur, & intelligatur multo subtilius in Creatura, quæ facta est ad imaginem Creatoris, hæc est in se ipsa. Item lib. 5. de Confid. cap. 6. Deum dicit Principium, ex quo unversum cepit, ipsum profectò minime cepit, nam si cepit & aliquid cepit, necesse est, à se enim cepit nihil, nisi forte quis putaverit, quod non erat, dare sibi potuisse, ut esse inciperet.

Probat

Conclusio Ratione primò: Ex tota collectione rerum, quæ inveniuntur in universo, vel datur aliquid quod simpliciter est Ens necessariò existens, vel non datur; si datur habeo intentum, quia illud erit Deus; quod sic probò: Quod simpliciter existit, ita quod non possit non existere absolute & simpliciter est infinitæ perfectionis, (major enim perfectio excogitari non potest, quam sic existere) sed quod est infinitæ perfectionis, dicitur à nobis Deus, ergò: si secundum, hoc est, si non datur aliquid necessariò existens; ergò tota hæc unversæ machina quoad omnia individua in ipsa contenta, debet esse talis nature, ut simpliciter possit non existere, sed hoc implicat, ergò: major est certa, quia quiddam non necessariò est, potest non esse simpliciter loquendo, probatur minor, si posset non existere (supponamus quòd non existeret) ac etiam quod non existat defectò; ergò non posset unquam existere nisi daretur aliquid aliud extra ipsam machinam, quod possit ipsam producere quoad omnia, vel saltem aliqua ejus individua (quia nihil potest se ipsum producere, aut aliud, nisi prius existat in se) ergò nec etiam defectò existit sine eo, quòd datur aliquid, quod est extra totam illam machinam, sed illud est Deus, ergò; prob. penult. hæc consequentia, quia illud requiritur ad existentiam unversæ defectò, quod requiritur ad existentiam ipsius, si non existeret, sed ad hoc requiritur aliquid, quod est diversum ab omnibus individuis ejus; ergò & ad illud, & consequenter datur aliquid, quod est diversum ab unversæ hæc mundi machina, ejusque omnibus individuis.

Probat

secundò: Lumine naturali notum est dari aliquid productum, vel producibile, similiter notum, est quodlibet productum produci ab alio, vel à se, vel à nullo; si non autem à nullo, quia ex nihilo effectum nihil fit; non producitur etiam aliquid à se factum in prima sui productione, alias, ut dixi in Physica, idem in suo primo esse & productione esset prius & posterius se simul, & similiter in actu simul & in potentia, unde inferitur, quod quiddam producitur, producatur ab alio; De illo ergò alio quero, an sit à se, vel ab alio; si primum habeo intentum, quia Ens à se voco Deum; si secundum, iterum quero de illo alio eodem modo, & sic in infinitum, vel standum erit in aliquo, quod non habet esse ab alio alio quo priori; sed subsumo, non potest iri in infinitum in tali casu; ergò standum erit in aliqua causa prima improductibili; probatur subsumentum ex Philosopho 2. Meth. 2. In causis effectivis (subordinari non datur processum in infinitum, quia

quia in illis superior est semper perfectior inferiori in agendo, & consequenter si daretur processus in infinitum, superior in infinitum esset infinite perfectior inferiori causa, adeoque esset Deus. Adverte autem, quod causae essentialiter subordinatae dicantur illae, quae habent causalitates diversae rationis & ordinis cooperantes simul ad eundem effectum communem, ita tamen, ut inferior nullo modo agere possit non concurrente causa superiore, sic Deus, sol & homo concurrunt ad generandum hominem, causae vero accidentaliter subordinatae sunt illae, quae licet habeant causalitates ejusdem rationis, una tamen ex illis non necessario dependet ab alia, aut alterius concursum expectat sic Pater & filius sunt causae respectu nepotis. Probatum subsumptum secundum, absolute tam de causis essentialiter quam accidentaliter subordinatis, & accipio collectionem omnium causarum in causando simul & peto, utrum tota illa collectio, quod ad omnes & singulas partes sit dependens, vel an in illa sit aliqua Pars independentis, si secundum, habeo intentum, si primum; ergo dependet ab aliquo quod est extra illam collectionem, quia idem a se dependere non potest, sed illud est Deus, ergo.

habet ipse Deo & Beati, hoc enim minus confonam foret paulo dictis, cum vix sciamus an sit, sed potius de quidditate Dei, quatenus Scriptura, Patrum testimonis, & lumine naturae adumbratam habemus, ad quam cognitionem habendam de Deo, ejusque quidditate non parum conducit notitia secundae partis, unde eam prius hic examinabimus. Advertendum autem quod licet Thomista, ut dixi supra doceant existentiam creatam realiter distingui ab essentia rei creatae, quod tamen & ipsi, & alii omnes unanimiter Theologi fatentur existentiam Dei realiter identificari ejus Essentiae, unde solum restat, an non saltem formaliter distinguatur? ad quod

Dico I. Existentia Dei neg. realiter, neg. formaliter distinguitur ab Essentia, & consequenter proprie loquendo ipsa Essentia dici debet. Haec est S. Bonavent. 3. d. 1. a. 1. q. 3. Scoti 1. d. 2. q. 2. n. 4. D. Thomae, Alensis, &c.

II. Essentia & Existentia non disting.

Probatum primò ex Scriptura

Exodi 3. Interroganti Moysi quod esset nomen Dei, respondit: Ego sum qui sum: & infra: Haec dices filiis Israel, qui est, misit me ad vos: & cap. 4. Ego Dominus, qui apparui Abraham, Isaac & Jacob in Deo omnipotente, & nomen meum adonai, in Hebraeo habetur teste Suarez יהוה, id est, qui est; ergo ex Scriptura habemus, quod nihil magis conveniat Deo, quam esse, seu existere.

Probatum secundò Authoritate SS.

P. P. Augustini 7. Trinit. cap. 1. ait: Quod est sapientiae sapere, quod est potentiae posse, & eternitatis eternum esse, & justitiae justum esse, hoc est Essentiae ipsum esse: & infra cap. 4. Ab eo quod est, verissime dicitur Essentia esse. Bernardi lib. 5. de Confid. cap. 6. ubi graphicè veritatem hanc offendit, dicens: Quis est? Non sanè occurrit melius, quam qui est, hoc ipse de se voluit responderi, hoc docuit, dicente Moysè ad populum, ipse quidem injurgente: Qui est, misit me ad vos. Merito quidem. Nil competentius eternitati, quae Deum est. Si bonum, si magnum, si beatum, si sapientem, vel quicquid tale de Deo dixeris, in hoc verbo instauratur, quod est, Est. Nempe hoc est ei esse, quod haec omnia esse. Si & centum talia addas, non recessisti ab esse. Si ea dixeris, nihil addidisti: Si non dixeris, nihil minuisisti. Si vidisti hoc tam singulare, tam summum esse, nonne in comparatione hujus quicquid hoc non est, judicas potius non esse, quam esse? Item Serm. 80. in Cant. ubi sic ait: Sola summa & increata Natura, quae est Trinitas Deus, hanc sibi vendicat meram singularemque, suae Essentiae simplicitatem, ut non aliud & aliud, non alibi quocumque, & alibi, sed ne modo quidem, & modo inveniat in ea. Nempe in semet manens quod habet est: & quod est, semper & uno modo est. In ea & multa in unum, & diversa in idem rediguntur, ut nec numerositate rerum sumat pluralitatem, nec alternationem de varietate sentiat. Loca omnia continet, & quaeque suis ordinat locis, nunquam contenta locorum. Tempora sub ea transeunt, non ei. Futura non expectat, praeterita non recogitat, praesentia non experitur.

III. Authoritas Patrum.

Probatum secundò Ratione:

Si esse, seu Existentia non esset prima ratio imaginabilis in Deo, seu si esset extra ejus Essentiam, deberet illi convenire per dependentiam ab extrinseco, vel per emanationem, sed Existentia non experitur.

IV. Ratione idem probatur.

E e e e e itentia

VI. Explicatur Causae subordinatae.

VII. Tertia ratio ex ultimo fuit.

VIII. Erit lamet cognitio inadeguata.

QUAESTIO III.

Quid sit Deus & an Existentia sit de ratione ejus formalis?

Non intendo hic inquirere de perfecta cognitione quidditatis Divinae, qualem F. Amandi Hiermann Metaphysica.

I. Non inquiretur de omni moda Dei essentia, qualem ipse novit se habere.